

บทที่ 4

บริบทและพัฒนาการงานหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาพื้นเมืองที่บ้านเกาะเกร็ด

4.1 ความเป็นมา

ตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนปลาย เกาะเกร็ดเป็นชุมชนที่มีความเจริญทางการค้าขายและมีผู้สัญจรผ่านไปมามากมายเนื่องจากเป็นที่ตั้งด่านตรวจเรือที่จะเดินทางผ่านไปยังกรุงศรีอยุธยา ในสมัยนั้นชาวอมุญหนีภัยสงครามอพยพมาอาศัยอยู่ที่เกาะเกร็ด ในช่วงสมัยกรุงธนบุรี พระเจ้าตากสินมหาราชและสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 ทรงโปรดให้ชาวอมุญมาอาศัยอยู่ที่เกาะเกร็ด นนทบุรีและที่สามโคก ปทุมธานี ชาวอมุญที่มาอยู่ที่เกาะเกร็ดมีความรู้ความชำนาญทางด้านปั้นหม้อและที่เกาะเกร็ดมีทำเลที่ตั้งที่ดี มีดินที่มีคุณภาพดีเหมาะสมกับการทำเครื่องปั้นดินเผา จึงได้เริ่มทำงานหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาครั้งแรกที่เกาะเกร็ด โดยเริ่มแรกทำกันเพื่อใช้ภายในครอบครัว ชุมชน เช่น โอ่ง อ่าง หม้อ ของใช้ในชีวิตประจำวันต่างๆ ต่อมาจึงยึดงานหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาเป็นอาชีพหลัก จนมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่างดงาม มีคุณภาพดี เมื่อสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคมเปลี่ยนแปลงไปงานหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาจะต้องมีวิวัฒนาการเปลี่ยนแปลงไป ต้องปรับปรุงผลิตภัณฑ์ให้เป็นไปตามอุปสงค์ของตลาดที่เปลี่ยนแปลงและต้องมีการแข่งขันกับคู่แข่งรายใหม่และแข่งขันกับสินค้าอื่นๆที่มาทดแทนได้และมีการดัดแปลงรูปแบบสินค้าและมีผลิตภัณฑ์หลายชนิดเพื่อกระจายความเสี่ยงซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้โดยใช้หลักความพอประมาณ ความมีเหตุผล ใช้ทรัพยากรและวัตถุดิบที่หาได้ในท้องถิ่นเป็นหลักและมีภูมิคุ้มกันใช้ภูมิปัญญาจากบรรพบุรุษมาพัฒนาเปลี่ยนแปลง อย่างไรก็ตามบางครั้งงานหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาต้องประสบกับวิกฤตการณ์ต่างๆทำให้ผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการบางรายต้องปิดกิจการลง แต่ก็มีผู้ผลิตบางรายสามารถฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆจนถึงทุกวันนี้ โดยใช้หลักความอดทน มีความเพียร ซื่อสัตย์ ใช้สติปัญญาและใช้ชีวิตความเป็นอยู่ที่พอประมาณ จนทำให้ฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆมาได้จนทำให้งานหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ดเป็นที่รู้จักของชนรุ่นหลังซึ่งถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาก

4.2 สภาพทั่วไปของเกาะเกร็ด

เกาะเกร็ดเป็นเกาะขนาดใหญ่ มีรูปร่างคล้ายสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีพื้นที่ประมาณ 4.12 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่กลางแม่น้ำเจ้าพระยา อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอปากเกร็ด นนทบุรี มีฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ชั้นที่ 5 อยู่ที่ศิลาใต้ของอำเภอปากเกร็ด ระยะห่างประมาณ 2 กิโลเมตร

เกาะเกร็ด (ภาพจากหนังสือเข้าใจถิ่น เข้าใจเที่ยวเกาะเกร็ด (๒๕๕๐))

ภาพที่ 1 แผนที่เกาะเกร็ด

เกาะเกร็ดถือเป็นตำบลหนึ่งในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ตำบลเกาะเกร็ดแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 7 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านลัดเกร็ด หมู่ที่ 2 บ้านศาลากุนนอก หมู่ที่ 3 บ้านศาลากุนใน หมู่ที่ 4 บ้านคลองสระน้ำอ้อย หมู่ที่ 5 บ้านท่าน้ำ หมู่ที่ 6 บ้านเสาธงทองและหมู่ที่ 7 บ้านโองอ่าง มีจำนวนประชากร ประมาณ 5,650 คน ประมาณ 1,254 หลังคาเรือน อาชีพหลัก ได้แก่ ทำสวน เครื่องปั้นดินเผา บางส่วนทำงานราชการ รัฐวิสาหกิจ รับจ้างและมีอาชีพเสริม รับจ้างทั่วไป ค้าขาย สำหรับแหล่งงานหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาพื้นเมืองจะอยู่ในพื้นที่หมู่ 1, 6 และ 7 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวไทยเชื้อสายรามัญ ส่วนหมู่ที่ 2, 3, 4 และ 5 เป็นชาวไทยที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำสวนผลไม้และทำนา ผลไม้ที่มีชื่อเสียงของเกาะเกร็ดได้แก่ ทูเรียน ลิ้นจี่ ซึ่งโด่งดังมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 เรียกว่าลิ้นจี่เกาะศาลากุน

4.3 ลักษณะของผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาพื้นเมืองที่บ้านเกาะเกร็ด

ผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาพื้นเมืองที่บ้านเกาะเกร็ด สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ได้แก่ 1 ประเภทเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน

เริ่มแรกงานหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาพื้นเมืองผลิตเครื่องใช้สอยต่างๆเพื่อใช้ในครัวเรือน เช่น โองน้ำ ดินเผา อ่าง ครก หม้อ กระจุกขนาดต่างๆ ต่อมาผลิตเพื่อเป็นอาชีพหลักและมีการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์เป็น กระจาดต้นไม้ ถ้วยกาแฟ ชุดน้ำชา ก่อ่งใส่กระดาษทิชชู โคมไฟรูปแบบต่างๆ

ภาพที่ 2 และ 3 ตัวอย่างเครื่องปั้นดินเผาพื้นเมืองประเภทเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน หม้อและโอ่ง

2 ประเภทสวยงามเพื่อใช้ในโอกาสพิเศษ

เริ่มแรกงานหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาพื้นเมืองประเภทสวยงามผลิตเพื่อเป็นเครื่องบรรณาการหรือให้ผู้ใหญ่ที่นับถือในโอกาสพิเศษ บางครั้งเป็นการโชว์ฝีมือทำขึ้นเดี่ยว เช่น โอ่งสลักลาย หม้อน้ำสลักลาย ต่อมาพัฒนาเป็นของที่ระลึก เช่น หม้อน้ำสลักลายจิตรขนาดเล็ก กระปุกขมิ้น กระปุกใส่เครื่องหอม เครื่องปั้นดินเผาขนาดจิ๋ว จานโชว์ แจกันแกะลาย นาฬิกาดินเผาแกะลาย เครื่องปั้นลอยตัวรูปสัตว์ คน และของแต่งสวนและตู้ปลา

ภาพที่ 4 และ 5 ตัวอย่างเครื่องปั้นดินเผาพื้นเมืองประเภทสวยงามสลักลวดลายจิตร

4.4 ลักษณะของตลาดของงานหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาพื้นเมืองที่บ้านเกาะเกร็ด

ลักษณะตลาดของงานหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาพื้นเมืองที่บ้านเกาะเกร็ดมี 2 แบบตามลักษณะของผลิตภัณฑ์คือ 1) ผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะคล้ายๆกันหรือเป็นประเภทเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันและ 2) ผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะเฉพาะหรือเป็นประเภทสวยงาม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1 ลักษณะตลาดของผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะคล้ายๆกันหรือเป็นประเภทเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน มีลักษณะเป็นตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด กล่าวคือมีผู้ซื้อและผู้ขายมากรายจากการสำรวจจะมีผู้ผลิตรายใหญ่ที่มีเตาเผาเป็นของตนเองประมาณ 4 รายและผู้ผลิตรายย่อยอีกหลายราย สินค้าจะมีลักษณะคล้ายๆกันแต่จะแตกต่างกันตามความรู้สึกของลูกค้า ผู้ผลิตพอมีอำนาจต่อรองได้บ้างตามความยืดหยุ่น

ของอุปสงค์ของสินค้า ดังนั้นราคาสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ในกลุ่มนี้ผู้ขายจะไม่สามารถกำหนดเองได้ทั้งหมด ราคาสินค้าจึงไม่แตกต่างกันมากในผลิตภัณฑ์ที่เหมือนกันแต่จะแตกต่างกันบ้างตามความรู้สึกของลูกค้า ดังนั้นสินค้าในกลุ่มนี้ผู้ผลิตจึงไม่สามารถทำอะไรได้มากเท่าแบบที่ 2

2 ลักษณะตลาดของผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะเฉพาะหรือเป็นประเภทสวยงามมีชิ้นเดียว ส่วนใหญ่สินค้าประเภทนี้จะมีราคาสูงและต้องใช้ฝีมือมีลักษณะเป็นตลาดผูกขาดมีผู้ผลิตน้อยราย มีลักษณะสินค้าที่ไม่เหมือนใครต้องใช้ฝีมือในการผลิตทำให้สามารถกำหนดราคาได้เองหรือมีอำนาจในการต่อรอง

4.5 ปัจจัยการผลิต

ตามแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง งานหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาพื้นเมือง บ้านเกาะเกร็ดจะใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นเพื่อลดต้นทุนการผลิต ใช้เทคโนโลยีตามภูมิปัญญาชาวบ้านแบบง่ายๆ ส่วนใหญ่ใช้แรงงานคน ซึ่งเป็นคนภายในครอบครัว

ปัจจัยการผลิตสามารถแบ่งได้เป็นปัจจัยการผลิตแปรผันและปัจจัยการผลิตคงที่ ปัจจัยการผลิตแปรผันที่สำคัญที่ใช้ในการทำเครื่องปั้นดินเผาพื้นเมืองบ้านเกาะเกร็ด ได้แก่

- ดิน เป็นปัจจัยการผลิตแปรผันหลักในการทำเครื่องปั้นดินเผา ลักษณะของดินต้องเป็นดินเหนียวเนื้อละเอียดไม่มีวัชพืชเศษหินกรวดทรายปน ดินจับกันเป็นก้อนแน่นไม่ร่วนซุย ในเนื้อดินจะมีธาตุเหล็กผสมอยู่เมื่อเผาแล้วจะเป็นสีแดง
- ทราย ใช้ผสมกับเนื้อดินสำหรับทำผลิตภัณฑ์บางชนิดที่มีขนาดใหญ่เพื่อเพิ่มความแกร่งของผลิตภัณฑ์ ทรายที่ใช้จะต้องละเอียดไม่มีเศษผงกรวดหินปนและใช้สำหรับโรยบนกระดานรองปั้นหรือพื้นเพื่อไม่ให้เครื่องปั้นดินเผาที่ยังไม่เผาติดพื้นกระดาน
- ฟืน ใช้เป็นเชื้อเพลิงสำหรับเตาเผาแบบโบราณหรือเตาอมูญ

ปัจจัยการผลิตคงที่หรือปัจจัยการผลิตที่ไม่เปลี่ยนแปลงไปตามปริมาณการผลิต ที่สำคัญได้แก่

- เตาเผา หรือเตาโบราณ ที่บ้านเกาะเกร็ด เรียกว่า เตาอมูญ มีลักษณะคล้ายประทุนเรือรูปป้อมยาว หลังคาสูงเป็นเตาที่มีระบบความร้อนแบบความร้อนผ่านเฉียงขึ้น การก่อเตาต้องอาศัยภูมิปัญญาความรู้ความชำนาญอย่างดีที่สืบทอดกันมาจากบรรพบุรุษ
- เป็นหมุน ใช้สำหรับขึ้นรูปภาชนะดินเผา ปัจจุบันจะใช้เป็นแป้นหมุนไฟฟ้า
- กระดานรองปั้น ใช้รองบนแป้นและปั้นบนกระดานรองเพื่อสะดวกเวลายกเครื่องปั้นออกจากแป้นโดยเฉพาะการปั้นภาชนะขนาดใหญ่
- ไม้วงและหอยกาบ ใช้สำหรับชุคแต่งผิวเครื่องปั้น
- ไม้ปลายแหลม เหล็กหรือไม้ขีด ใช้สำหรับตบแต่งเครื่องปั้นให้เรียบร้อย
- ลวดหรือเชือก ใช้สำหรับตัดเครื่องปั้นออกจากตัวเป็นกรณีที่ไม่ใช้กระดานรองสำหรับการปั้นภาชนะที่มีขนาดใหญ่
- ไม้สัดกและแม่พิมพ์ทำลวดลาย ใช้สำหรับสัดกลายและแกะลาย

ภาพที่ 6 และ 7 เตาโบราณ หรือเตาอมฤ

4.6 กรรมวิธีการผลิตเครื่องปั้นดินเผาพื้นเมืองบ้านเกาะเกร็ด

กระบวนการผลิตของงานหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาพื้นเมืองจะใช้เทคนิคการผลิตแบบง่ายพัฒนาจากภูมิปัญญาชาวบ้านซึ่งสืบทอดมาจากบรรพบุรุษซึ่งสอดคล้องกับแนวทางตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กระบวนการผลิตเครื่องปั้นดินเผาพื้นเมืองที่สำคัญได้แก่

1. การเตรียมดิน

ดินที่ใช้ต้องเป็นดินเหนียวไม่มีเศษผง กรวด หินหรือวัชพืชปน ต้องนำดินไปหมักเพื่อให้ดินมีความเหนียวหนืดสามารถปั้นขึ้นรูปได้ ปัจจุบันมีเครื่องร่อนน้ำ เครื่องผสมดิน เครื่องโม่ดินและแบ่งดินเป็นก้อนๆให้มีขนาดเท่าภาชนะที่จะปั้นเพื่อเตรียมจะนำไปปั้นขึ้นรูปซึ่งทำให้สะดวกกว่าในสมัยโบราณที่ใช้แรงงานคนในการผสมดินปั้น

ภาพที่ 8 แป้นหมุน

ภาพที่ 9 ช่างปั้นกำลังขึ้นรูปทรงบนแป้นหมุน

2. การปั้นและขึ้นรูปทรง

การปั้นและขึ้นรูปมีหลายวิธีขึ้นอยู่กับลักษณะของผลิตภัณฑ์ที่จะปั้น สามารถสรุปได้ดังนี้

2.1 การขึ้นรูปบนแป้นหมุน (Throwing Method) สำหรับผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาที่มีรูปฐานทรงกลม เช่น กระถาง โอง อ่าง หม้อ ถ้วยกาแฟ จะใช้ดินที่เตรียมไว้มาปั้นบนแป้นหมุน ต้องใช้ช่างปั้นที่มีความชำนาญ แต่เดิมการใช้แป้นหมุนจะต้องใช้แรงงานคนใช้เท้าถีบให้แป้นหมุน ต่อมา

พัฒนาเป็นแป้นหมุนไฟฟ้าใช้ระบบมอเตอร์ขับเคลื่อนให้เป็นหมุนได้เองทำให้สะดวกขึ้น งานหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาพื้นเมืองบ้านเกาะเกร็ดส่วนใหญ่จะใช้ปั้นขึ้นรูปบนแป้นหมุน

2.2 การขึ้นรูปแบบใช้ใบมีดกับแม่แบบ(Gigering Method) การขึ้นรูปแบบนี้จะใช้แม่แบบ(Mold)ซึ่งทำด้วยปูนปลาสเตอร์ ทำให้ได้ภาชนะที่ผลิตได้มีขนาดมาตรฐานเดียวกัน

2.3 การขึ้นรูปแบบอิสระ (Free Form Method) เป็นการปั้นตามแบบที่ช่างปั้นต้องการ โดยอาศัยความสามารถของช่างปั้นในการสร้างสรรค์งานเครื่องปั้นดินเผาแบบต่างๆ เช่น การปั้นลอยตัว รูปสัตว์ การปั้นตุ๊กตา เครื่องประดับ งานปั้นตกแต่งตู้ปลา

3. การตกแต่ง

เมื่อปั้นขึ้นรูปทรงเรียบร้อยแล้วต้องนำมาผึ่งเพื่อให้หมาดและนำมาขัด ตกแต่งหรือแกะสลักลายให้เรียบร้อยก่อนที่จะนำไปตากให้แห้ง กรณีที่ต้องใช้เวลาในการแกะสลักหลายวันจะต้องใช้ใบตองหรือถุงพลาสติกหุ้มไว้เพื่อไม่ให้แห้ง

4. การตากและอบให้แห้ง

ผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นที่ตกแต่งเสร็จแล้วหรือแกะสลักลายเรียบร้อยแล้วต้องนำไปตากให้แห้งสนิทเพื่อป้องกันการแตกหักขณะนำไปเผาในเตาเผา

5. การเผา

เมื่อผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นแห้งแล้วจะนำมาเรียงกันในเตาเผา ในอดีตการเผาเครื่องปั้นดินเผาพื้นเมืองบ้านเกาะเกร็ดจะใช้เตาเผาแบบตามอัญ ใช้ฟืนเป็นเชื้อเพลิง แต่ต่อมาในปี 2538 มีน้ำท่วมใหญ่ทำให้เตาเผาเสียหายเป็นจำนวนมากปัจจุบันจึงเหลือที่ใช้การได้ประมาณ 2 แห่งและมีการนำเตาเผาแบบใช้แก๊สและไฟฟ้านำมาใช้แต่ขนาดไม่ใหญ่เท่าเตาโบราณ การเผาเป็นแบบเผาครั้งเดียวในอุณหภูมิประมาณ 500-600 องศาเซนติเกรดทั้งนี้ขึ้นอยู่กับชนิดของผลิตภัณฑ์ที่เผาและในการเผาแต่ละครั้งจะมีเครื่องปั้นที่แตกและเสียหายได้

ภาพที่ 10 เตาเผาแบบไฟฟ้า

ภาพที่ 11 เตาเผาแบบใช้แก๊ส

6. การคัดแยก

หลังจากเผาเครื่องปั้นดินเผาแล้วจะมีผลิตภัณฑ์บางชิ้นที่เสียหายแตกได้จากการสำรวจพบว่าในการเผาแต่ละครั้งจะต้องมีการแตกเสียหายประมาณร้อยละ 20-30 ของผลิตภัณฑ์ทั้งหมด ดังนั้นจึงต้องมีการคัดแยกผลิตภัณฑ์ที่สมบูรณ์และผลิตภัณฑ์ที่มีตำหนิซึ่งอาจนำไปจำหน่ายในราคาที่แตกต่างกันได้

4.7 วิวัฒนาการของผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา

เริ่มแรกผลิตของใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น โอ่ง อ่าง กระปุก หม้อน้ำ ครก ต่อมาเริ่มมีสินค้าที่ทดแทนได้ เช่น พลาสติก อลูมิเนียม ซึ่งราคาถูกกว่าและมีน้ำหนักเบา ทำให้ปริมาณความต้องการงานหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาพื้นเมืองลดลง จึงเริ่มหันมาเน้นผลิตกระถางแทน เนื่องจากการผลิตกระถางเป็นที่นิยมมากขึ้นทำให้งานหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาพื้นเมืองเฟื่องฟูขึ้นมาอีกครั้ง ในช่วงนั้นมีอุปสงค์ของกระถางเพิ่มขึ้นมาก ทำให้ขาดช่างปั้นจึงกระตุ้นให้มีการฝึกสอนช่างปั้นใหม่ๆ เพิ่มขึ้นและมีเด็กๆ มาฝึกงานหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาพื้นเมืองมากขึ้นจนเป็นผลให้มีช่างฝีมือจนถึงปัจจุบัน การที่อุปสงค์ของกระถางต้นไม้มิมีมากขึ้นเรื่อยๆ ทำให้เกิดมีคู่แข่งรายใหม่หรือมีโรงงานกระถางเพิ่มขึ้นในจังหวัดอื่นๆ นอกเกาะจนในที่สุดงานหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาที่เกาะเกร็ด ประเภทโอ่ง กระถางเริ่มมีความต้องการน้อยลงและมีการผลิตลดลงเนื่องจากดินที่เกาะเกร็ดเริ่มหายาก ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น การขนย้ายโอ่ง อ่าง กระถางใหญ่ๆ ที่เกาะเกร็ดเริ่มไม่สะดวกเหมือนในอดีตที่ใช้ขนส่งทางเรือเพราะเปลี่ยนมานิยมใช้การขนส่งทางถนนเป็นหลัก ต่อมางานหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาเริ่มซบเซาลงอีกต้นทุนการผลิตสูงขึ้นเรื่อยๆ ทำให้ต้องปิดกิจการไปหลายแห่ง จากการสัมภาษณ์ในปี 2538 เกิดน้ำท่วมใหญ่ทำให้เตาเผาเสียหายจำนวนมากและในช่วงปี 2539 เป็นช่วงที่เกิดวิกฤตเศรษฐกิจแต่งงานหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาสามารถฝ่าวิกฤตเศรษฐกิจมาได้ด้วยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้และเนื่องจากในปี 2540 เกาะเกร็ดได้รับส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว งานหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาจึงสามารถกลับมาเฟื่องฟูอีกครั้งจากการร่วมมือกันของชุมชน วัดและหน่วยงานของรัฐและได้สร้างเตาเผาแบบใช้ไฟฟ้าและแก๊สและมีการพัฒนารูปแบบของสินค้า ทำเป็นของที่ระลึก เครื่องตกแต่ง ที่มีขนาดเล็กสะดวกในการขนย้าย เช่น จานโชว์ นาฬิกา ชุมน้ำชา หม้อน้ำสลักลายจิตรขนาดเล็ก เครื่องปั้นดินเผาขนาดจิ๋ว กระปุกขมิ้น และได้มีการพัฒนาออกแบบเพื่อให้ตรงตามอุปสงค์ของตลาดเช่น โคมไฟรูปต่างๆ กล้องใส่กระดาษทิชชูสลักลาย เครื่องปั้นลอยตัวรูปคนและสัตว์ ของใช้สำหรับแต่งสวนและตู้ปลา ของที่ระลึก